

מאות לירות אחדות. רמז מציע לאשר 250 לא"י.
קפלן מעיר שאין המזכירה מוסמכת להחליט על חלוקת
המגבית, מלבד מה שברור שאין כסף למגבית.
רמז מוסיף: וה"ח חייבת לסנה 110 לא"י, והסנה
שואל אם הוא חייב לשלם דמי הביטוח לשי"ן. וה"ח גם חייבת
60 לא"י. לקופת מלווה שאם לא ישולמו - עלולה קפח מלווה להחרב.
שאלתי מה יהיה בשנה הבאה ?
יבנאלי ענה - שוה"ח עומדת להמשיך את הסטטו קוו.
הועדה הציעה למחלקת החינוך קיום כל בה"ס שלה והוספה של 250
לא"י לאדמיניסטרציה, 750 לבתי-הספר וגנים.
ברקסון בשיחה פרטית אמר שלא יוסיפו ולא יפחיתו.
בלי הוספה זו סובר יבנאלי יוכרחו למסור בה"ס למחלקה.
תקציב לגדולים לא הוגש, כי וה"ח מחכה להחלטה חות"פ
של החסדרות.

כ"ז אייר
14 מאי
יום ה'

חדרה.

כ-140 איש מה"ע - כלומר עובדים רק 2 ימים בשבוע.
מצב זה נמשך מ-15 לאפריל. מהם 40-50 בודדים, וכמאה מהקבוצים.
כ-300 עובדים בפרוסים. השטח הכללי של פרוסים -
4,861, מהם ישנים 1,004, שנה ב' לפרי 472, צעירים - 3,286

(על-פי המפקד של 16.4.31). עבדו בהם 542 פועל, מהם ערבים קבועים 152, זמניים 106 - ס"ח 258. יהודים קבועים 180, זמניים 104 - ס"ח 284. ועד המושבה קרער על המפקד, ויבנאלי מודה שלא דייקו במספר הערבים (הפריוז על המידה). מחוץ לפרדסים עובדים במושבה כמאתיים יהודים: בבנין 100-120, נגרות, פקידות, שירות (כ-16-20 בחירות עבודות בבתיים). בפלחה עובדים כמאה ערבים - כמעט אף יהודי לא. העבודה בחוץ המושבה כולה יהודית, מלבד שבגנים עובדים לפעמים ערבים. אין יהודי עובד בשכר למטה מעשרים גרוש, מלבד בציד רמשים שנחפסמו בפרדסים קיבלו פועלות 17½ גרוש. בכל שאר עבודות מקבלת גם פועלת 20. כחצי מספר הפועלים בפרדסים מקבל למעלה מעשרים גרוש. יש פועלים יומיים המקבלים 22-25 גרוש, חדשיים מקבלים 6-12 לא"י לחודש. עגלונים יהודים שכירים אין. שכר העבודה המכסימלי של ערבי 10 גרוש, מקודם היה יותר גבוה - בשני גרוש. באס"ק היו ערבים מקבלים 11 גרוש, עכשיו 9 גרוש. עובדים מה ערבים מכפרי הסביבה (זיחא, אינסייעת, ודי חוואריה, קקון ועוד).

מח"ע הם לרוב חדשים, מהעליה הצעירה, ופועלים חלשים הנמצאים כבר זמן רב במושבה. הללו מח"ע בכל עונת חלשה. קשה גם סידור פועלות בעבודה, בין מח"ע יש כ-30-40 פועלות. פנחה מלחח לועד המושבה, והחלם להתחיל בכבישים בסכום של 2.000 לא"י, מחכים לחלוואה ממול (זה פנה לאמריקא).

בינתיים אישרו עבודה - כביש מנימי - של 300 לא"י שהעסיק 30 איש במשך 5 שבועות, וגם פיקא חקשה עבודה של 100 לא"י - יבוש ביצת עץ, 20 איש במשך חודש. אחסול נחתם חוזה על חפירת שהעסיק 25 איש במשך חודש (100 לא"י). עד התחלת הגיוזום יוקל ע"י כך המשבר.

ברין (חברת מטעי יפו) ופיקא מיסדים שכונת לפועליהם - 25 משפחה, לכל משפחה בית, רפה ולול וחמשה דונם קרקע מפיקא. הפועלים אינם מקבלים חכניה זו ברצון. ברין מרכז במפעל זה פועלים מסוצא גרמני. הוא נותן מפועליו 15 ופיקא חתן 10. שטח של 2,000 דונם פרדס - חדש - נעבר על מהר עבודה עברית. לברין (חברה גרמנית) יש 750 דונם, נמטיסין 200 דונם, ליבוובסקי 50 דונם (משלם 25 גרוש לפועל) בנדס 100 דונם ועוד, זהו בערך חצי של הנמיעה החדשה.

בבנין השבר המינימלי 30 גרוש. אין איבוד של פועלי בנין. אין קבלנים פרטיים בבנין. יש קבוצות קבלניות קואופרטיביות - בלי השוואה. יש מקרי התחלת בין הקבוצות, והדבר בא אז למועצה, אך לא הכול מובא למועצה, ולא חסיד עיניה פקוחות. יש שהקבוצות מקבלות פועלים מהחוץ - דרך הלשכה. רק אנשי סמרגון - שמספרם רב במושבה - מקבלים פועלים לפעמים שלא ע"י הלשכה, מחוץ בני עורם, במקרים אלה המועצה מורידה אותם. חרמן, חבר פוע"צ, קבל בשבוע שעבר פועלים שלא ע"י הלשכה. מספר הבוגרים במושבה: 1,250: אכרים (בעלים, נשים ובנים בוגרים) 200, פועלים 900, חושבים 150. זכות הבחירה

למי שגר במושב שנהיים ומשלם סס ישר שנתי 2 לא"י, לבעל קרקעות הגרים במושבה, מהרגע הראשון של התחלתם, לבעלי קרקעות הגרים מחוץ למושבה - להם או לבא-כוחם.

המועצה של המושבה מורכבת כולה מאכרים - 15 חברי. המועצה אינה מאשרת ואין כל חוקה. האכרים מעוניינים בחוסר אישור, כי יש פה 3.600 דונם אדמה צבורית, ורוצים להעביר אותה על שמות פרטיים. מידרו ועד של מיסדי חדרה. המועצה החליטה להעביר האדמה על שמות שלושה: מאירסון, חסמן ובומקובסקי שלושה אלה התחייבו לפני ועד המיסדים שהקרקע לא ימכר בלי הסכמתם. במקר עשר שנים שילמה המועצה מכספי הצבור ווירקו בעד אדמות אלה. ומפני כך לא הסכימו שתהיה כאן חוקה ממשלתית. בקשר עם סכסוך אינפיאת מדדה הממשלה את הקרקעות והם מהרו להעביר הקרקע על השמות הפרטיים. החושבים והפועלים מחאו וסמואל היה בא-כוחם. לרגל משפט אינפיאת עיכב הוה"ל פעולה זו. אחרי המאורעות סנו שוב הפועלים לוה"ל. יבנאלי נפגש עם דוכן ומסר לו חומר. דעה דוכן היחה שבמשפט יפסידו הפועלים, ואלף דונם יעברו - אם יהיה משפט - לממשלה, מחוסר בעלים. לדעה דוכן יכל רק מי שהיה בעל הקרקע לחבוע אותה. גם דעה זמורא היחה שאפשר רק לקלקל לאנשים שבעלו את הקרקע בלי משפט, אבל לזכות בקרקע בש הצבור אי-אפשר.

לפני יוחר משנה - פסח חרץ - נעשה הסכם בין האכרים ובין הפועלים והחושבים שיווסד ועד מושבה בן 12, 6 מהאכרים, 3 מהחושבים, 3 מהפועלים. בישיבה הראשונה של הועד קם וילנסקי -

ב"כ השחורים - והודיע שבין ב"כ הפועלים יש אחד לא חוקי - שוורץ - כי אינו משלם מס וירקו. הכנסת שוורץ היה באמת משגה וגם צבור הפועלים היה נרגש על הכנסתו. כנראה שהדבר נודע לאכרים, ווילנסקי דרש להחליפו באחר. מאירסון הציע למסור הדבר לבוררות, אך הפועלים לא הסכימו, וכל הועד התפוצץ. החושבים חסכו בפועלים, אם כי גם הם לא היו מרוצים מהאיש. היו צריכות להיות בחירות חדשות, אך הפועלים באספה פוסבית הכריזו על החרמת הבחירות, אם החוקה לא תשתנה. גם החושבים השתתפו בהחרמת, והופיעה רק רשימת אכרים, לא היו בחירות מפני כן, שוב נכנסו 16 אכרים למועצה.

המסים הישירים במושבה: מס הכנסה (שאלתי בכוח מה גובים? בכוח הזיקה לאישור ועד המושבה במקרים ידועים ובכוח המים). פועל ומקיד ובעל-מקצוע 1,8% מהכנסתו. פרדסנים - 40 גרוש מדונם נושא פרי, 15 גרוש מפרדס צעיר, 5 גרוש מדונם פלחה, רוב הפועלים אינם משלמים מסים, אבל אלה שבנו בית מוכרחים לשלם. יש גם מסים, מס בשר 2/גרוש מאוקיה, קונצסיות שונות - האוטו מהתחנה, מס מטען - 10 גרוש מכל טון שיוצא למושבה או בא מהמושבה. מס זה מיוחד לחיקון דרכים, מכנים בכל שנה 800 לא"י, המס נגבה ע"י מנהל התחנה, מכל מי שחתם שהוא מסכים למס זה. לאחר שהחושבים לא נכנסו לוועד פנו למושל כמה פעמים.

קולביל הגיד שהחוקה החדשה תהיה יותר גרועה, כי הממשלה לא תאשר מס הכנסה, מס קרקעות, ונטל המסים יפול על החושבים (מס בהים, חניות וכדומה). החושבים נסוגו מפני זה אחרנית.

בענין צנו הבחירה ייקל הדבר: מס 500 מא"י וישיבה של שנה
יכשירו לבחירות. להבחר צריכים לשבת במושב שנהיים.
האכרים דרשו שמס הקרקעות והפרדסים ישארו לגבי
חושבי חוץ - וכנראה שכך יהיה. אם החוקה תתאשר יהיה לפועלים
כוח גדול.

המושל שלח לצדדים הצעת החוקה - כעין חוקה פ"ח
(עתון רשמי 16 דיצמבר 1929) והזמין אותם ל"שלחן עגול".
בניגוד לפ"ח תנחן הזכות גם לנשים, מבני 20 ומעלה, היושבים
לא פחות משנה, בעלי נכסי דלא ניידים או משלמי מס לא פחות
מ-500 מא"י לשנה. להבחר רק בן 25, יושב שנהיים, משלם מס
1 לא"י. המועצה תבחר לשנהיים.

המסים שיהיו בסמכות המועצה :

1) מס בחים לא מ-12½, מס מגרשים לבנין, 1½
מסווי המגרש, או 3½ אם המגרש הוא בדרך כבושה, מס גולגולת
500 מא"י לכל בוגר, מס שחיטה, מס חיקון דרכים, מס אוסנים
250 מא"י לשנה, מס כלבים (250 מא"י) מס מטען, מס רשיונות
לבנין, לחניות, מים, מאור ושירותים אחרים, מס החכרת נכסי
דלא ניידים. על בעלי קרקע שאינם במושב יוכלו להסיל מס - 5
גרוש לכל דונם לא מעובד, 15 גרוש לכל דונם נטיעות לא משקה,
40 גרוש דונם פרדס.

המועצה הקיימת חייבת 5.000 לא"י, והיא רוצה שחוב
זה יעבור למועצה המאושרת. הפועלים חסורה זאת חובעים את נכסי
הצבור.

בינתיים האישור נדחה. לפני שבוע פנתה המועצה למושל
ומרם קבלו השובה.

צבור הפועלים המקומי הוא פרובינציאלי, גבהו
האינטלקטואלי למטה מבינוני. היקף ראייתם צר. שקועים בקטנות.
בעלי יכולת יש רק בקרב השה"צ. הם סידרו חוג של 12-16 נוער
מבני המושבה. גם בגורדוניה אין כוחות. לוביאניקר לרוב אינו
נמצא כאן. יש עוד בחור אחד בגורדוניה - ספירו, בעל השכלה,
בא לארץ לפני 3 חדשים, בן 25, היחס מצד הצבור ללוביאניקר
לא טוב, כי אינו עובד, בטוח יותר מדי בעצמו, אינו מעורב עם
הבריות, אם כי הוא מרצה יפה. לגורדוניה יש פה שתי קבוצות -
מפולין ומרומניה, כ-80 איש. בעבודה אינם מצטיינים, לעומת
זאת אנשי הקבוץ של השה"צ מצטיינים עכשיו בעבודה.
משבע עד 11 בערב שיחה בקבוצי השה"צ על עבודה עברית
וערבית במושבה. מיטתה 100% מזיקה מבחינה פוליטית ואי-אפשרית
מבחינה מעשית בכל המושבות, גם החדשות יעבדו פועלים ערבים
(רביצקי). פועלים יהודים מעסיקים מפני שהם מומחים. האוריינטציה
שלנו היא לא על המעביד היהודי כי אם על הפועל הערבי. באנו
הנה להגשים דו-לאומיות. ומה יהיה עם הפועל היהודי? כשחחגשם
אינסטיטוציה של המשק החקלאי היהודי והערבי, כשכל הערבים
יסודו במשק ומשק היהודי יתרבה יהיה מקום גם לפועל היהודי.
המלחמה נגד העבודה הערבית במושבה היא נגד המצפון הסוציאליסטי.
עלינו להתליף הטיזה של עבודה עברית בטיזה של עבודה מאורגנת,

רק אז נרכז רוב יהודי בארץ. אין סכנה מעבודה ערבית - כי מקורוהיה מצומצמים. הארגון המשותף במושבה, מאמץ לכיבוש עבודה, עליה הון יהודי, רפורמה אזרחית, החישוב יהודית וערבית, אינטסיקציה של המשק יפתרו שאלת העבודה.

בחצות שיחה בקבוצה גורדוניה. על שאלתי האם מצאו בהסתדרות מה שקור בחו"ל, ענה חבר אחד רומני, בורנשטיין, בן 4 חדשים: כמה מוסדות יותר טובים סמה שתארו לעצמם, למשל קפ"ח, אולם הארגון לקוי. אין שלטון הלשכה על חלוקת עבודה. אין עזרה מספיקה לעולה החדש, לא מצד המוסדות ולא מצד הצבור. הפועלים שקועים יותר מדי בסידור עצמי. מטשטשת הכרה חיעוד של הפועל. לא רק בקרב בודדים כי אם גם בקבוצות, כגון: גניגר, שרון.

חבר שני, חנוך, $4\frac{1}{2}$ שנים בארץ, קובל על ההתוות שני מעמדות בהסתדרות. שליחי הצבור אינם יודעים מצב הצבור. באים רק לפני בחירות, לא מתעניינים לדעה כיצד חי וכיצד מבלה זמנו הפועל. במוסדות ההסתדרות לא עובדים מתוך התנדבות אלא כבעלי מקצוע ופקידים. רמת החיים של עובדי ההסתדרות אינה מתאימה לרמת החיים של הפועל במושבה. דיסטנפלד ($1\frac{1}{2}$ בארץ) - העליה החדשה דווקא אדישה, לא ערה, והאשם בחינוך הרע שבחלוצ.

פנחס לוביאניקר - חונכנו באידיאליזציה של ההסת' על-פי ספרי יזכור, חולמים ולוחמים ועוד. ונאיבי לבוא בסענות

שכל יחיד בארץ אינו מחאים לדמוח האיריאלית שרמפה לפנינו
בחול"ל. ואין יסוד לדבר על ירידה, אלא על שנוי מציאות.
מה שהיה יכל בקרב 500 איש לא יחכן בקרב 30,000.
מגר - מדוע לא נוחנים דו"ח מהכספים שאוספים בחול"ל ?
מדוע לא משתמשים בכספים אלו להחישבות חברים, אלא דורשם
מהם 30 לירה ? עוד פעם עורר עניין פיצויים של מזכיר חוה"פ ?
חברי המרכז החקלאי אינם באים לבקר את החברים, והארגונים
צריכים לנסוע חמיד למרכז. אין החיעצות עם החברים.

כ"ח אייר
15 מאי
יום ו'

עם יהודה גומהלף: יש כאן שני קבוצים: קיבוץ
חדרה - 80 חבר (מהם כ-30 חברות), שומריה 60 חבר (החצי חב"ח)
לק' חדרה יש 4 בחים (בכל בית 3-4 חדרים) וחדר אוכל ושני
צריפים מגורש בן 6 דונם של הקה"ק, לע"ע גם שומריה יושבת פה,
אבל היא תעבור למגרש בן 10 דונם של קה"ק ע"י שכונת מול.
הקבוץ חבר 10 דונם מאכר אחד לגידול ירקות. יש לו זנג סוסים
ולול. לעבודה יוצאים באופן סמוצע (מלאחר הקטיף) רק 20 איש
לעבודה. כ-17 איש צריכים להיות עסוקים במטבח, מכבסה, סנדלריה
וגינה. לרגל המצב הקשה שלחו 4 חברות לעיר, בחוכן גם אשת
יהודה גומהלף (3 לח"א, 1 לחיפה) לעבוד ב"משק בית". יש